

ŞEHİT MESUT KILIÇ ANAOKULU REHBERLİK BÜLTENİ

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE GÖRÜLEN UYUM ve DAVRANIŞ PROBLEMLERİ

Erken çocukluk, insan hayatının 0-6 yaş aralığını kapsayan dönemdir. Yaşamın temelini oluşturan bu kritik dönemde, ailede veya çocuğun yaşadığı çevrede meydana gelen olumlu veya olumsuz yaşantılar aile fertlerini nasıl etkiliyorsa çocuğun yaşamını da etkiler. Çocuklar yetişkinler gibi yeterli deneyimlere sahip olmadıkları için karşılaştıkları olumsuz yaşantıları destek almadan kolay aşamazlar. gereken önlemlerin zamanında alınmasına yardımcı olmak çocuğun gelecekte karşılaşılabileceği olası travma krizini en alt düzeye indirecektir.

Uyum ve Davranış Bozuklukları Nelerdir?

Uyum ve davranış problemleri çocukların her gelişim döneminde ve genellikle bir duruma tepki olarak ortaya çıkabilir.

Çocuğun yaşadığı ortamdaki iletişim problemi, aile içinde sevilmediğini hissetmesi, çevresi tarafından ilgi görmediğini ya da değer bulmadığını düşünmesi, sözlü ve fiziksel şiddet gördüğü ortam ve durumlarda tepkisini ifade etmek için uygun olmayan davranışlar sergilemesine sebep olacaktır. Yani bu problemler çeşitli ruhsal ve fiziksel sebeplere bağlı olarak, çocuğun yaşadığı iç çatışmaların davranışlarına yansımalarıdır.

Önemli olan; çocuğun yaşadığı çatışmanın çevresi tarafından fark edilmesi ve çocuğun gelişimine sağlıklı bir şekilde katkı sağlayacak yöntem ve tekniklerin uygulanmasıdır.

Nedir bu yöntem ve teknikler?

- Çocuğunuza zaman ayırın. Birlikte geçireceğiniz zamanın uzunluğu değil kalitesi önemlidir. Çocuğunuzla kaliteli zaman geçirin.
- Uyum ve davranış problemlerinin en temel çıkış noktası dikkat çekmedir, fark edilmektir. Çocuğunuzla fark edin. Onun duygusal ve psikolojik ihtiyaçlarını görmezden gelmeyin.
- Çocuğunuzun kazanmasını istediğiniz davranışlar için rol-model olun. Çocuğunuza yol gösterin.
- Çocuğunuzla ilgili beklentilerinizi onun yaşına ve gelişimine uygun düzeyde tutun.
- Çocuğunuzun isteklerini; uyum ve davranış problemlerini sergiledikten sonra yapmayın. Söz konusu davranışları yineleme olasılığı artacaktır.
- Çocukla ilgili kararlarda anne-baba olarak ortak bir dil, tutum ve davranış sergileyin.
- Tüm aile bireyleri olarak her zaman ve her koşulda çocuğunuza karşı sevgi ve saygı duyduğunuzu gösterin.

Unutulmamalıdır ki; aynı yaşam deneyimine her çocuk aynı tepkiyi vermeyebilir. Çocuğun gelişimi kendine hastır.

ŞEHİT MESUT KILIÇ ANAOKULU REHBERLİK BÜLTENİ

TIRNAK YEME

Çocuklarda sık görülür ve 3-4 yaşlarında ortaya çıkar. Tırnak yeme davranışının, parmak emme davranışından farklı olarak, kabul edildiği bir dönem yoktur. Hangi dönemde ortaya çıkmış olursa olsun mutlaka altında yatan sebepler araştırılmalı ve tespit edilerek ortadan kaldırılmalıdır. Çocuk, çatışma yaşadığı kişiye yönelik duygu, düşüncelerini ifade edememesi sonucu öfkesini kendine yöneltir ve tırnak yeme uyum davranış problemi ortaya çıkar.

YALAN SÖYLEME

5-6 yaşlarına kadar çocukların yalan söyleme davranışında endişelenmeye gerek yoktur. Çünkü gerçeklik duygusu bu dönemde henüz tam gelişmemiştir. Hayal dünyaları çok geniş olduğundan, olmamış ya da olmayacak olayları olmuş gibi aktarabilirler. Öykü uydurma ve taklit oyunu, yalan söylemekle karıştırılmamalıdır.

Ancak okula çağı döneminde çocuk, çevresindekileri gözlemleyerek yalan söyleme davranışını öğrenmeye başlar. Cezalandırılmaktan korkma, başkalarının övgü ve sempatisini kazanma isteği, dikkat çekme, yalan söyleyen yetişkinin olumsuz rol model olması gibi etkenler çocuğun yalan söylemesine neden olabilir.

ALT ISLATMA

Tekrarlayıcı nitelik taşıyan istem dışı altına kaçırma davranışdır. Çocuklarda genellikle 2 yaşına kadar gündüz, 5 yaşına kadar gece tuvaleti kontrolünün sağlanması gerekir. Eğer çocuk 5 yaşından sonra da alt ıslatmaya devam ediyorsa bu probleme karşı mutlaka uzman desteği alınması gerekir.

PARMAK EMME

Parmak emme davranışı genel olarak 1 yaşında görülür ve 3-4 yaşına kadar devam edebilir. Genellikle kendiliğinden kaybolur. Çocuk okul çağına gelmesine rağmen devam ediyorsa mutlaka uzmandan yardım alınması gerekir.

SALDIRGANLIK

Okul öncesi ve okul yıllarının ilk zamanlarında sıkça görülebilmektedir. Çocuğun kendisine ve çevresine zarar verecek davranışlarda bulunmasıdır. Oyun arkadaşlarını ısırma, onları sıkıştırma, oyuncaklarını fırlatma, kendisine ya da bir yetişkine yönelik fiziksel girişimler saldırganlık kapsamına girer. Tutarsız anne-baba tutumları, saldırgan davranışların pekiştirilmesi, sağlıksız aile ortamı, fiziksel cezalandırmalar, televizyon programı ve bilgisayar oyunlarının olumsuz etkisi, fizyolojik problemler gibi etmenler sebep olabilir.

AŞIRI HAREKETLİLİK

Günümüzde hiperaktivite olarak da bilinen bu durum, farklı nedenlerle ortaya çıkabilir. Okul öncesi dönemden daha çok, okul hayatı başladığında göze çarpar. Çocuk çok hareketlidir, yerinde duramaz. Bazen bu hareketliliğinden kaynaklanan dikkat eksikliği de eşlik edebilir. Kendini ifade etme imkânı bulamadığında veya her şeyin çok planlı, programlı olarak yapılması beklendiğinde çocuk bu şekilde tepki gösterebilir. Ciddiye alınması gereken bir durumdur. Erken fark edilerek gerekli önlemler alınmalıdır.

(KASIM 2023)